

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Film *Tango*

Tango Zbigniewa Rybczyńskiego to krótkometrażowy film animowany, zrealizowany w 1980 roku w Studiu Małych Form Filmowych Se-ma-for i w Wytwórni Filmów Fabularnych w Łodzi.

W halach wytwórni Rybczyński nakręcił 22 epizody z życia postaci, których losy łączą się w pokoju pewnego mieszkania. Na podłodze dekoracji narysował trasy, którymi mieli przechodzić aktorzy, by w fazie zdjęć ograniczyć nachodzenie na siebie sylwetek. Osobna taśma posłużyła mu do zarejestrowania tła. Wywołał i zmontował negatyw materiału z aktorami, a następnie wykonał z niego kopię pozytywową, by później stworzyć rysunki na celuloidach, gotowe do fotografowania na wybranej dekoracji.

Technika, jaką zastosował reżyser przy realizacji animacji była pionierska, wymagała setek precyzyjnych nałożeń obrazów w czasach, gdy nie istniała cyfrowa obróbka.

Tango nie ma dialogów ani tradycyjnej narracji. Opowiada o ludzkim życiu poprzez samą choreografię codziennych czynności. Animacja oparta jest na powtarzalności i nakładaniu się sekwencji — kamera nie zmienia ujęcia, tylko wciąż pokazuje ten sam pokój, do którego wchodzi kolejne postacie, które ciągle i w kółko, jak w jakiejś hipnozie, robią dokładnie to samo. W momencie kulminacyjnym wszystkie 26 postaci jest w jednym kadrze.

Obraz wzbogaca muzyka napisana przez Janusza Hajduna. To proste, bardzo rytmiczne, jednostajne tango. Poza tangiem, w czasie ośmiominutowej animacji, słyszymy inne dźwięki. To tak zwane efekty specjalne, m.in.: skrzypienie drzwi czy podłogi, odgłos sztuców, westchnienia i śmiech kobiet, a nawet oddech.

W 1983 roku film zdobył Oscara dla najlepszego krótkometrażowego filmu animowanego. Jury doceniło absolutną nowatorskość formy i perfekcyjne wykonanie.

Zbigniew Rybczyński, reżyser, operator, scenarzysta, studiował w łódzkiej Szkole Filmowej, był członkiem awangardowej grupy Warsztat Formy Filmowej.

Kamera ukazuje nam wnętrze pokoju. Widać trzy ściany, czwarta jest usunięta, aby widz mógł obserwować wydarzenia wewnątrz. Ściany są niebieskie. W dolnym prawym rogu, rozłożona wersalka. Po środku stół i trzy taborety. Na ścianie po lewej stronie, zamknięte drzwi. W lewym górnym rogu szafa bez drzwi. Na szafie paczka owinięta w papier. Na

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ścianie na wprost, po lewej stronie, uchylone drzwi. Bliżej prawej, otwarte okno. W górnym prawym rogu, łóżeczko. Po środku ściany po prawej, zamknięte drzwi.

Pojawiają się napisy: Studio Małych Form Filmowych Se – Ma – For w Łodzi. W kolejnym ujęciu: Przedstawia film. Dalej plansza z napisem: Tango, a poniżej: Film Polski 1980.Rok pokazany jest jako zapis w rzymskim systemie zapisywania liczb.

Do pokoju, przez otwarte okno, wpada piłka. Za oknem widać chłopca. Rozgląda się, wchodzi przez okno do pokoju. Skrzypi podłoga. Przerzuca piłkę przez okno. Słychać jak piłka upada. Chłopiec wychodzi przez okno. Sekwencja pojawia się dwukrotnie.

Przez uchylone drzwi na wprost, do pokoju wchodzi młoda kobieta z niemowlęciem. Słychać skrzypienie drzwi i płacz dziecka. Kobieta siada na taborecie. Odsłania pierś i zaczyna karmić dziecko. Wstaje i odkłada dziecko do łóżeczka. Wychodzi z pokoju. Ta sekwencja również pojawia się dwukrotnie.

Za oknem pojawia się mężczyzna. Ubrany w ciemny płaszcz i rękawiczki. Ma ciemne okulary. Wchodzi do pokoju przez okno. Przytula się do ściany i rozgląda. Zabiera paczkę leżącą na szafie i wychodzi przez okno.

Przez drzwi po prawej stronie wchodzi mężczyzna. Ma czerwony płaszcz i czerwony kapelusz. W lewej ręce trzyma paczkę, tę samą, którą przed chwilą zabrał mężczyzna ubrany na czarno. Odkłada ją na szafę. Zdejmuje płaszcz i kapelusz. Odkłada je do szafy. Sprawdza czas na zegarku i wychodzi z pokoju drzwiami po lewej stronie.

Przez drzwi na wprost wchodzi dziewczynka w mundurku szkolnym. Z szafy wyjmuje zeszyty i siada przy stole. Z zeszytu wyjmuje papierowy samolot. Staje na taborecie tyłem do nas i puszcza samolot przez okno. Wychodzi z pokoju przez drzwi po prawej stronie.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Przez drzwi na wprost wchodzi dojrzała kobieta. Na czarną, krótką halkę ma narzuconą rozpiętą, jasną podomkę. W prawej ręce niesie talerz z zupą. Stawia go na stole. Słychać dźwięk uderzającej o talerz łyżki. Kobieta wychodzi przez drzwi na wprost.

Do pokoju przez drzwi z lewej wchodzi dojrzały mężczyzna. Ubrany w ciemne spodnie z paskiem i jasną bokserkę. Mężczyzna siada przy stole. Je zupę. Wstaje, zabiera talerz i wychodzi drzwiami na wprost.

Przez drzwi po lewej stronie wchodzi sportowiec. Ubrany w białą podkoszulkę i czerwone szorty. Na stopach ma białe, sportowe buty. Odwraca się w naszą stronę. Podziwia swoje mięśnie. Podchodzi do stołu. Opiera głowę o taboret i staje na nim. Po chwili staje tyłem do nas i boksuje. Lekkim truchtem wybiega drzwiami po prawej stronie.

Przez te same drzwi, do pokoju wchodzi kobieta w beżowym płaszczu. W prawej ręce ma czerwoną torbę i kilka paczek. Przechodzi przez pokój. Kieruje się do szafy. Odkłada do niej rzeczy. Podchodzi do stołu. Wyjmuje portfel. Przelicza pieniądze. Zamyka go i wychodzi drzwiami na wprost.

Drzwiami po prawej wchodzi mężczyzna w brązowym swetrze. Wchodzi na taboret. Następnie na stół. Robi coś przy oświetleniu sufitowym. Spada ze stołu. Słychać przerażający krzyk. Mężczyzna się podnosi. Utykając odchodzi w stronę drzwi po lewej stronie. Tymi samymi drzwiami, do pokoju wchodzi kolejna kobieta. Ma białe włosy i biały fartuch. W prawej ręce niesie tacę z rybą. Podchodzi do stołu i odkłada tacę. Zaczyna patroszyć rybę. Po chwili, kobieta opuszcza pokój przez drzwi na wprost.

Przez drzwi po lewej, do pokoju wchodzi naga kobieta. Ma długie blond włosy i buty na obcasie. Z szafy wyjmuje majtki i sukienkę. Majtki łapie w zęby. Zaczyna się ubierać. Zakłada sukienkę, a później majtki. Ubrana kobieta siada na krawędzi wersalki i poprawia upięcie butów. Następnie wychodzi przez drzwi po prawej stronie.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Przez drzwi po lewej stronie wchodzi robotnik. Niesie blaszane wiadro, wysoką rurę i sedes. Przechodzi przez pokój i wychodzi drzwiami po prawej.

Przez drzwi po lewej stronie wchodzi starszy mężczyzna. Ubrany w ciemne spodnie i koszulę. Pod szyją ma krawat. Podchodzi do szafy. Ręką poprawia włosy. Zakłada czapkę i marynarkę – służbowy strój milicjanta. Stawia nogę na taborecie i szczotkuje buty. Słychać odgłosy pastowania butów. Podchodzi do drzwi po lewej. Odrzuca szczotkę. Poprawia mundur i zapina marynarkę. Z kieszeni wyjmuje kajdanki. Sprawdza je i ponownie chowa. Policjant opuszcza pokój przez drzwi po prawej.

Do pokoju, przez drzwi po prawej stronie, wchodzi pijany mężczyzna. Ma krwawiącą ranę na czole. Pod marynarką widać częściowo zapiętą koszulę. Chwiejnym krokiem przechodzi przez pokój. W rękach trzyma butelkę z wódką. Na chwilę się zatrzymuje. Odkręca butelkę. Bierze łyka. Chwiejnym krokiem opuszcza pokój drzwiami na wprost.

Przez te same drzwi wchodzi sprzątaczką. Ma szczotkę, na którą naciągnięto szmatę. Zaczyna myć podłogę. Wchodzi na taboret i omiata sufit. Wychodzi z pokoju drzwiami na wprost.

Przez drzwi z prawej strony, wchodzi para. Ona ma wzorzystą sukienkę, on ubrany jest w brązowy garnitur. Mają bukiet kwiatów. Podchodzą do łóżeczka. Kobieta bierze dziecko na ręce. Mężczyzna stoi z bukietem w jednej i torebką w drugiej ręce. Ona z dzieckiem siada przy stole. On podchodzi do wersalki. Ona wstaje i okrąża stół z dzieckiem na rękach. Mężczyzna odwraca się w ich stronę. Razem podchodzą do łóżeczka i odkładają dziecko. Wychodzą z pokoju.

Do pokoju, przez drzwi po prawej stronie, wchodzi młoda para. Całują się. Chłopak pomaga dziewczynie zdjąć bieliznę. Kładzie dziewczynę na wersalce. Całują się. W tle słychać wzdychanie dziewczyny. Dziewczyna odtrąca chłopaka i ucieka przez drzwi z lewej strony pokoju. Chłopak biegnie za nią.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Przez drzwi po lewej stronie do pokoju wchodzi dziadek z psem. Prowadzi go dookoła stołu. Podchodzi do wersalki. Pies wskakuje na wersalkę. Dziadek klepie go po zadzie. Pies zeskakuje. Razem wychodzą przez drzwi na wprost.

Przez drzwi po lewej stronie wchodzi młoda kobieta z dzieckiem. Dziecko uczy się chodzić. Kobieta trzyma je za rączki. Podchodzi do wersalki, kładzie na niej dziecko. Zmienia mu pieluchę. Razem opuszczają pokój drzwiami po prawej stronie.

Przez drzwi po lewej stronie, wchodzi mężczyzna w szlafroku i kapciach z gazetą w rękach. Odwraca się w stronę drzwi. Puka w nie.

Do pokoju, przez drzwi na wprost, wchodzi staruszka ubrana na czarno. Podchodzi do szafy. Coś w niej robi. Kieruje się w stronę wersalki. Kładzie się na niej i rękoma dotyka czoła. Przez chwilę leży nieruchomo. Wstaje i wychodzi przez drzwi po prawej stronie.

Po jej wyjściu pokój opuszczają pozostałe postacie. W tle słychać ciągle otwieranie i zamykanie drzwi.

Pokój ponownie jest pusty. Na łóżku leży staruszka, a na podłodze, piłka. Teraz jest jaśniejsza, bardziej widoczna. Staruszka wstaje z łóżka, podchodzi do piłki i podnosi ją z podłogi.

Muzyka milknie. Kobieta rozgląda się po pustym pokoju. Słychać jej kroki, oddech i westchnięcie. Wychodzi z pokoju drzwiami po prawej stronie. Słychać otwieranie i zamykanie drzwi. W tle słychać odgłos jadącego motoroweru i szumu ulicy.

Na tle pustego pokoju pojawiają się napisy.

Realizacja: Zbigniew Rybczyński.

Współpraca: Janina Dychto, Andrzej Teodorczyk, Andrzej Strąk, Janusz Olszewski, Zygmunt Smyczek, Wiesław Nowak, Halina Krajewska. Muzyka: Janusz Hajdun.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dźwięk: Mieczysław Janik.

Montaż: Barbara Sarnocińska.

Efekty: Zygmunt Nowak.

Kierownictwo produkcji: Ryszard Okuński, Ignacy Goncerz.

Ujęcie na pusty pokój. Zaciemnienie ekranu.

Audiodeskrypcja obiektu opracowana w ramach projektu "Zwiększenie dostępności wystaw stałych i oferty kulturalnej Muzeum Kinematografii w Łodzi".

Projekt "Projektowanie uniwersalne kultury – dostępność w instytucjach kultury"

finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 3.3 „Systemowa poprawa dostępności” Priorytetu III „Dostępność i usługi dla osób z niepełnosprawnościami”

Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

